

ภูมิอากาศจังหวัดพิษณุโลก

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพิษณุโลกตั้งอยู่บริเวณภาคเหนือตอนกลางของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 389 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 10,815 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดพิจิตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดเลยและเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุโขทัยและกำแพงเพชร

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดพิษณุโลก แยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือด้านตะวันออกและ ตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะเป็นภูเขา และมียอดเขาสูงที่สุด ได้แก่ เขาข้อโปสูง 1,028 เมตร ส่วนทางด้าน ตะวันตกของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำสำคัญที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก ได้แก่

แม่น้ำน่าน เป็นแม่น้ำที่สำคัญที่สุดของจังหวัด มีต้นกำเนิดอยู่ในภาคเหนือตอนบนบริเวณ ทิวเขาผีปันน้ำ ทิวเขาหลวงพระบางและทิวเขาเพชรบูรณ์ ไหลลงมาทางใต้ผ่านจังหวัดน่าน อุตรดิตถ์ และเข้า เขตจังหวัดพิษณุโลกทางตอนเหนือบริเวณบ้านโคกเทียม อำเภอพรหมพิราม ไหลแบ่งครึ่งเขตอำเภอเมือง พิษณุโลก ผ่านอำเภอบางกระทุ่มแล้วออกพ้นเขตจังหวัดที่บ้านนามคลี อำเภอบางกระทุ่ม ความยาวของแม่น้ำ ในเขตจังหวัดพิษณุโลก 127.5 กิโลเมตร

แม่น้ำยม มีต้นกำเนิดในภาคเหนือเช่นเดียวกับแม่น้ำน่าน ไหลผ่านจังหวัดแพร่ สุโขทัย เข้าเขตจังหวัด พิษณุโลกในเขตที่ราบบ้านท่าช้าง ไหลผ่านท้องที่อำเภอบางระกำ ออกพ้นเขตจังหวัดพิษณุโลกที่ บ้านวังสะพุง อำเภอบางระกำ แม่น้ำยมมีคลองสาขาหลายแห่ง มีปลาน้ำจืดชุกชุม เช่น คลองบางแก้ว คลองวังแร่ คลองกรูกรัก และคลองหนองขาม

แม่น้ำแควน้อย มีต้นกำเนิดอยู่ที่ภูเขาไก่ห้วย ไหลผ่านภูเขาและทุ่งนาในเขตอำเภอชาติตระการ นครไทย วัดโบสถ์ พรหมพิราม มาบรรจบกับแม่น้ำน่านที่บ้านแสงดาว เขตอำเภอเมืองพิษณุโลก มีความยาว 185 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

ลักษณะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดพิษณุโลก ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดู หนาว ทำให้จังหวัดพิษณุโลกมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งจะพัดพา มวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดพิษณุโลกมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดพิษณุโลก พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนธันวาคมและมกราคม

อุณหภูมิ

จังหวัดพิษณุโลกตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง อุณหภูมิเฉลี่ยจึงค่อนข้างสูงตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.0 องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนมีอากาศร้อนอบอ้าว อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.5 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดอยู่ในเดือนเมษายน เคยตรวจอุณหภูมิสูงสุดได้ 42.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2503 ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.3 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคม และอุณหภูมิต่ำที่สุดวัดได้ในเดือนนี้ 7.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2498

ฝน

จังหวัดพิษณุโลก ทางตอนบนของจังหวัดบริเวณอำเภอชาติตระการมีปริมาณฝนสูงสุดสูงกว่า 1,400 มิลลิเมตร พื้นที่บริเวณอำเภอเมือง อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอวังทอง อำเภอนครไทย มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,300 – 1,400 มิลลิเมตร ส่วนพื้นที่ทางตอนล่างของจังหวัดบริเวณอำเภอบางระกำ อำเภอบางกระทุ่มและอำเภอพรมพิรามมีปริมาณฝนต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 1,000-1,200 มิลลิเมตร โดยบริเวณอำเภอเมือง ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,320.0 มิลลิเมตร และมีวันที่ฝนตกประมาณ 118 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดของจังหวัดพิษณุโลกคือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 268.4 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 19 วัน สำหรับสถิติปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 265.7 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2520

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านจังหวัดพิษณุโลก มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก และเคลื่อนมาทางตะวันตกผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชา หรือลาวก่อนเข้าสู่ประเทศไทย จึงทำให้พายุอ่อนกำลังลงอยู่ในชั้นพายุดีเปรสชัน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากลมแรงมากนัก แต่จะทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ ช่วงเวลาที่พายุเคลื่อนผ่านจังหวัดนี้ เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงสิ้นเดือนตุลาคม โดยเฉพาะช่วงตั้งแต่เดือนกันยายนถึงตุลาคม เป็นระยะที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 23 ลูก และมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2525) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2505) เดือนสิงหาคม 1 ลูก (2550) เดือนกันยายน 10 ลูก (2507, 2512(2), 2520, 2521, 2523, 2525, 2535, 2539, 2563) และเดือนตุลาคม 10 ลูก (2504, 2506, 2507(3), 2509, 2524, 2528, 2550, 2551)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาพิษณุโลก

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของสถานีตรวจอากาศพิษณุโลก ซึ่งทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในคาบ 30 ปี

สถานีตรวจอากาศพิษณุโลก ตั้งอยู่ที่ถนนราเมศวร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
มีที่ทำการอยู่ใกล้โรงพยาบาลพุทธชินราช หรือที่ละติจูด 16 องศา 47 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 100 องศา
16 ลิปดาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 45 เมตร

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 - 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566